

Práce s informacemi žáků ve výuce na střední škole – nalezení, třídění a posouzení potřebnosti informací žáky (podíl navštívených hodin s danou charakteristikou hodnoceného jevu, tematická inspekční činnost)

Ověřování informací, kritické myšlení a rozhodování žáků	Podíl
Učitel předkládal žákům informace prakticky v hotové formě (podobě) nevyžadující ověření.	55 %
Učitel nabízel informace a informační zdroje vyžadující výběr, žáci museli správně zvolit, odkud budou informace čerpat.	36 %
Učitel nabízel informace a informační zdroje vyžadující kritický výběr, žáci museli zhodnotit/ověřit věrohodnost informací.	9 %
Aktivita a samostatnost žáků při získávání informací	Podíl
Žáci dovedli relevantní informace získat jen na základě přesných pokynů učitele.	40 %
Žáci dovedli informace získat samostatně, případná pomoc pedagoga byla individuální a jen občasná.	53 %
Žáci při získávání informací spolupracovali, pracovali ve skupině na základě vlastní strategie a s využitím postupových fází.	7 %
Zaznamenávání a třídění informací pro další využití	Podíl
Žáci si získané informace nezaznamenávali nebo je zaznamenávali jen v souvislosti s řešeným úkolem či prováděnou činností, případně pouze na pokyn učitele.	55 %
Žáci si informace samostatně průběžně zaznamenávali, případně je třídili s ohledem na jejich využití.	38 %
Žáci si informace průběžně zaznamenávali, třídili je s ohledem na možnost jejich budoucího využití, archivovali, sdíleli.	7 %
Hodnocení práce s informacemi a informačními zdroji	Podíl
Hodnocení neprobíhalo.	46 %
Hodnocení prováděl pouze učitel, od žáků nevyžadoval vyhodnocení.	24 %
Hodnocení prováděl učitel, na jeho výzvu i žáci.	25 %
Hodnocení prováděl učitel i žáci, pro které bylo běžnou součástí řešení úkolu či problému.	5 %

Tabulka č. 7 ukazuje, že v hospitovaných hodinách výuky na středních školách převažovaly situace, kdy žák pracoval s informacemi již dopředu připravenými učitelem, u nichž nebylo vyžadováno ověření či výběr žákem. S požadavkem na to, aby vybrali správný informační zdroj, se žáci středních škol setkali bohužel pouze v necelé polovině navštívených hodin, dokonce jen v necelé desetině hodin byl po žácích vyžadován kritický výběr a posouzení věrohodnosti nabízených informací a informačních zdrojů. Za nepříznivý fakt je potřeba označit poznatek, že ve 40 % navštívených hodin byli žáci schopni informace získat jen podle přesných pokynů učitele, což nevede k rozvoji samostatnosti a aktivity žáků. Významné příležitosti k posilování dovedností žáků lze spatřovat také v zařazování vzdělávacích situací vyžadujících systematizaci informací (zaznamenání a třídění informací) a kritické hodnocení průběhu prací s informačními zdroji a informacemi (tabulka č. 7).

Druhý aspekt definice informační gramotnosti žáka zdůrazňuje jeho schopnost zpracovat informace pro znázornění problému a využívat vhodné pracovní postupy při jeho řešení. I v tomto případě je významným předpokladem rozvoje uvedené schopnosti žáka utváření vzdělávacích situací, které vyžadují její aktivaci. Bohužel však nebylo zařazení takových problémových úloh zaznamenáno ve 40 % navštívených hodin výuky na středních školách (tabulka č. 8). Nepotvrzuje to příliš vyjádření učitelů těchto hodin k výuce založené na řešení problémů, podle nichž ve svých vyučovaných předmětech:

- 10 % učitelů takový typ výuky cíleně zařazuje a má s ní bohaté zkušenosti,
- 45 % učitelů takový typ výuky zařazuje pravidelně,
- 45 % učitelů takový typ výuky zařazuje ojediněle či vůbec ne, nebo s ní teprve začíná.